

Інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання фізичної культури в закладах загальної середньої освіти у 2024/2025 навчальному році

У Законі України «Про освіту» (№ 2145-VIII від 05.09.2017) зазначено, що метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей, необхідних для успішної самореалізації в подальшому житті. Найсуттєвішим результатом повноцінного використання фізичної культури є виховання готовності молодого людини взяти на себе відповідальність за свій фізичний стан і здоров'я після закінчення шкільного курсу «фізична культура», адже здоров'я нації-суттєвий показник суспільного та економічного розвитку держави, а здоров'я дітей - її майбутнє, тому заняття фізичною культурою повинні увійти до звички кожного здобувача освіти.

Уроки з фізичної культури, згідно із частиною четвертою статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», є обов'язковими і проводяться відповідно до навчальних програм, затверджених у встановленому порядку Міністерством освіти і науки України.

Типовою освітньою програмою передбачено 3 обов'язкових години на тиждень для 5-9 та 10 - 11 класів. (Наказ МОН України №1120 від 09.08.2024 «Про внесення змін до типової освітньої програми 5-9 класів закладів загальної середньої освіти»). <https://mon.gov.ua/npa/pro-vnesennia-zmin-do-typovoi-osvitnoi-prohramy-dlia-5-9-klasiv-zakladiv-zahalnoi-serednoi-osvity>

За бажанням закладів загальної середньої освіти є можливість збільшити кількість уроків до 5 годин на тиждень.

Освітній процес з фізичної культури у 2024/2025 навчальному році буде здійснюватися за наступними модельними та навчальними програмами:

Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Баженов Є. В., Бідний М. В., Ребрина А. А., Данільченко В. О., Коломоєць Г. А., Дутчак М. В.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» наказ Міністерства освіти і науки України від 22.08.2024 року № 1185 <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoi-ukrainskoi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>

Програмою передбачено вивчення курсу в адаптаційному циклі (5-6 клас) та предметне базове навчання фізичної культури (7-9 клас).

Навчальна програма для 6-9 класів (для використання у 8-9 класах в 2024-2025 н.р.) (Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти, 2011 рік). Оновлена. Затверджено та надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698).

<https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-6-9-klasiv>

Фізична культура. 10 – 11 класи Рівень стандарту Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти (Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти, 2011 рік) Оновлена. Затверджено та надано гриф

«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698)

<https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>

У програмах імплементовано компетентнісний підхід до вивчення предмету, вони побудовані за модульною системою і містять інваріантну (обов'язкову) та варіативну складову. До інваріантної частини належить модуль: теоретико-методичні знання та загальна фізична підготовка зміст яких реалізовується упродовж кожного уроку. Практично кожен вид фізкультурно-спортивної діяльності (вид спорту) може бути представлений у вигляді варіативного модуля.

Змістове наповнення варіативної складової учитель та учні обирають самостійно із 75 модулів запропонованих програмами. Вибір варіативного модулю учнем/ученицею відбувається завчасно до початку кожної чверті. Учні/учениці 5-6 класів упродовж року мають опанувати 12-16 варіативних модулів, а 7-9 класів 8-12 варіативних модулів. Для вивчення протягом чверті у 5-6 класах визначаються з 3 - 4 варіативними модулями, у 7 - 9 класах 2-3 модулі, які набрали найбільшу кількість вподобань учнів/учениць.

При доборі варіативних модулів враховується наявність матеріально-технічної бази, регіональні традиції, кадрове забезпечення, гендерність, рівень безпеки, а також сезонність, коли заняття проходять на відкритих майданчиках чи у спортивних залах. При цьому, для занять у зимовий період в спортивних залах, слід обирати варіативні модулі, які передбачають використання меншої площі.

З метою формування знань та вмінь, необхідних для опанування обраних варіативних модулів, на початку кожної чверті доцільно запланувати цикл із 6-9 уроків з почерговим вивченням одного виду спорту та ознайомленням з іншими двома, а на наступному уроці обираємо інший домінуючий варіативний модуль до часу, поки учні не опанують правила та технічні елементи обраних модулів. Обрані варіативні модулі мають бути представлені на кожному уроці.

Програми містять очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів/учениць, відповідно до яких запропоновано зміст навчального матеріалу та види навчальної діяльності.

Програмою «Фізична культура в школі» 6-9 класи. (Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти, 2011 рік) для учнів 8-9 класів на опанування одного модуля програмою передбачено приблизно однакова кількість годин (18). Однак, не виключається можливість мотивованого збільшення чи зменшення кількості годин на вивчення окремих модулів. Стосовно 10 - 11 класів, за потреби, у межах одного варіативного модуля можна освоїти навчальний матеріал, передбачений на два роки вивчення (програма «Фізична культура. 10 – 11 класи. Рівень стандарту (Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти, 2011 рік).

Основною формою організації освітнього процесу з фізичної культури в закладі освіти є урок, який має проводитися із забезпеченням загальнопедагогічних вимог: санітарно-гігієнічних, психологофізіологічних,

дидактичних, виховних.

Головними вимогами до сучасного уроку фізичної культури є:

- забезпечення відповідності уроку програмі за засобами, застосування інноваційних методів навчання, міжпредметних зв'язків, компетентнісного і діяльнісного підходів;
- забезпечення дотримання принципів розвивального, практико-орієнтованого навчання, зв'язку із життям, освітньої, виховної, оздоровчої, розвивальної спрямованості освітнього процесу;
- формування в учнів/учениць компетентностей, самостійності, активності та ініціативи, умінь і навичок самостійно здійснювати фізкультурно-оздоровчу діяльність, створення умов для їх самореалізації та самовдосконалення;
- забезпечення диференційованого підходу до організації освітнього процесу, підвищення функціональних можливостей організму і забезпечення гармонійного фізичного розвитку з урахуванням стану здоров'я, рівня фізичного розвитку, фізичної підготовленості та статі учнів/учениць, урахування їхніх мотивів та інтересів до занять фізичними вправами;
- використання вчителем різноманітних організаційних форм, засобів, методів і прийомів навчання, подачі нового матеріалу, понять, розвивальних вправ, представлення результатів самостійної і групової роботи, виконання домашньої роботи, формувального оцінювання тощо;
- досягнення оптимальної рухової активності всіх учнів/учениць упродовж кожного уроку з урахуванням стану здоров'я, фізичної підготовленості на основі управління моторною щільністю уроку, інтенсивністю і тривалістю застосування засобів, застосування методичних підходів, які дозволяють значно підвищити моторну щільність уроку.

Важливою стороною уроку є індивідуалізація навчання. Цьому сприяє програмна позиція можливості індивідуального вибору засобів навчання (варіативних модулів) на кожному уроці. Використання навчального матеріалу різного ступеня складності за змістом, кількістю повторень, амплітудою, темпом виконання тощо та має враховувати інтереси та можливості всіх учнів.

Керівники закладів загальної середньої освіти зобов'язані забезпечити сприятливі умови для належної рухової активності учнів. Так, розклад уроків повинен враховувати оптимальне співвідношення навчального навантаження протягом тижня, а також доцільне чергування протягом дня і тижня предметів природничого і гуманітарного циклів з уроками мистецтва, технологій і фізичної культури. При укладанні розкладу навчальних занять не рекомендується здвоювати уроки фізичної культури або проводити їх два дні поспіль, а у разі необхідності проведення уроків у двох класах одночасно, то в одній спортивній залі чи майданчику мають перебувати учні/учениці однієї вікової групи.

Згідно п.28 Санітарного регламенту, у спортивній залі площею до 288 м² (12х24м) допускається навчальне заняття не більше ніж 30 учням одночасно. Обов'язковою має бути наочна інформація щодо дотримання в спортивній залі правил техніки безпеки та про режим його прибирання і провітрювання. Більшість уроків фізичної культури доцільно проводити на відкритому повітрі. Дозволяється використовувати для навчальних цілей спортивні споруди,

розташовані поблизу закладу освіти (на відстані до 500 м). (Наказ МОЗ України від 25.09.2020 № 2205 «Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти» Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 р. за № 1111/35394). Санітарний регламент набув чинності з 01 січня 2021 року. <https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukraini-vid-25092020--2205-pro-zatverdzhennja-sanitarnogo-reglamentu-dlja-zakladiv-zagalnoi-serednoi-osviti>

Реформою НУШ в галузі фізичної культури передбачено створення школи, де учні навчаються через діяльність, а основну увагу спрямовано на розвиток компетентностей фізичної культури без акценту на спортивні досягнення.

Компетентнісний потенціал освітньої галузі фізичної культури та базові знання зазначені в додатку 21 до Держстандарту. Основою формування ключових компетентностей є особистісні якості, особистий, соціальний, культурний і навчальний досвід учнів; їх потреби та інтереси, які мотивують до навчання; знання, уміння та ставлення, що формуються в освітньому, соціокультурному та інформаційному середовищі, у різних життєвих ситуаціях.

Для виконання основних вимог щодо підготовки до уроку на основі модельної та/або затвердженої педагогічною радою навчальної програми предмета вчитель укладає календарно- тематичне планування з урахуванням навчальних можливостей учнів класу.

Календарно-тематичне та поурочне планування здійснюється вчителем у довільній формі. Формат, обсяг, структура, зміст та оформлення календарно-тематичних планів та поурочних планів-конспектів є індивідуальною справою вчителя.

Під час укладання календарно-тематичного та системи поурочного планування вчитель має самостійно вибудовувати послідовність формування очікуваних результатів навчання, враховуючи при цьому послідовність розгортання змісту в навчальній програмі. Вчитель фізичної культури може переносити завдання уроків, відповідно до того, як учні засвоїли навчальний матеріал, визначати кількість годин на вивчення окремих модулів. Адміністрація закладу загальної середньої освіти та методичні служби можуть лише надавати методичну допомогу вчителю з метою покращення освітнього процесу, а не контролювати його.

Оцінювання освітніх досягнень учнів 5 -6 -7 (7-9) класів НУШ (Наказ МОН України №1039 від 02.08.2024 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання») <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodo-otsiniuvannia-rezultativ-navchannia>

Кожен учень має право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та добросовісне оцінювання результатів його навчання незалежно від виду та форми здобуття ним освіти. (Стаття 17.Закону України «Про повну загальну середню освіту»). Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для учнівства та його батьків (або осіб, що їх замінюють).

Оцінювання результатів навчання учнів здійснюється згідно з вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом на

основі компетентнісного підходу, за визначеними критеріями, які дозволяють встановити відповідність між вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначеним Державним стандартом, і фактичними результатами навчання, яких досягли учні.

Під час організації оцінювання результатів навчання здобувачів освіти рекомендуємо:

- визначати форми поточного і підсумкового оцінювання під час планування освітнього процесу на семестр;
- формулювати об'єктивні та зрозумілі для учнів навчальні цілі;
- основою для формулювання таких навчальних цілей є обов'язкові і очікувані результати навчання, визначені Державним стандартом / відповідною модельною навчальною програмою;
- ознайомлювати учнів із критеріями та засобами оцінювання, за якими буде встановлюватися рівень досягнення ними результатів навчання на кінець навчального семестру та року, та ознайомлення із засобами оцінювання, якими буде встановлено результати навчання;
- надавати учням зворотний зв'язок щодо їхніх результатів навчання за певний період, який має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним; важливо не протиставляти учнів / учениць одне одному; доцільно акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень; труднощі в навчанні варто обговорювати з учнями / ученицями індивідуально; зворотний зв'язок можна надавати в письмовій, усній або електронній формі, залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності, інших умов;
- створювати умови для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія); під час навчальної діяльності доцільно спрямовувати учнів на спостереження своїх дій і дій однокласників, осмислення своїх суджень і дій з огляду на їх відповідність навчальним цілям; важливим є створення умов для активної участі учнів у процесі оцінювання із застосуванням критеріїв, зокрема шляхом самооцінювання та взаємооцінювання, та спільне визначення подальших кроків для покращення результатів навчання;
- коригувати освітній процес з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів, що проводяться закладом, є формувальне, поточне та підсумкове: тематичне, семестрове, річне. Семестрове та підсумкове (річне) оцінювання результатів навчання здійснюють за 12-бальною системою (шкалою).

Основною ланкою в системі контролю на уроці фізичної культури є поточний контроль, що проводиться систематично з метою встановлення рівнів опанування навчального матеріалу та здійснення корегування щодо застосовуваних технологій навчання. Основна функція поточного контролю – навчальна.

Тематичне оцінювання здійснюється на підставі поточного оцінювання освітньої діяльності учня/учениці за певний період, як правило навчальну чверть.

Підсумкове оцінювання за семестр здійснюють за групами результатів навчання, що передбачені Критеріями оцінювання освітньої галузі «Фізична

культура» з урахуванням різних форм і видів навчальної діяльності. Завдання для проведення семестрового контролю складаються на основі програми, розробляються вчителем з урахуванням рівня навченості учнів, що дає змогу реалізувати диференційований підхід до навчання. Семестровий контроль може бути комплексним і включати питання тестів тощо.

Оцінка за семестр ставиться за результатами поточного (формульованого), тематичного оцінювання та контролю загальних результатів. Оцінка за семестр може бути скоригованою.

Річне оцінювання здійснюється на підставі загальної оцінки результатів навчання за I та II семестри і не обов'язково є середнім арифметичним оцінок за два семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих досягнень учня/учениці протягом року. Річне оцінювання також може бути скоригованим.

Оцінювання має бути зорієнтованим на очікувані результати навчання, передбачені навчальною програмою, а також на оцінювання рівня сформованості компетентностей учнів.

Завдання навчального предмета реалізують вимоги до обов'язкових результатів навчання освітньої галузі фізичної культури, зазначених в додатку 22 Державного стандарту базової середньої освіти, які передбачають, що учень/учениця:

- формує власну психічну та соціально-психологічну сфери особистості засобами фізичного виховання;
- систематично займається фізичною культурою, володіє технікою виконання фізичних вправ;
- усвідомлює значення фізичної/рухової активності для підтримання стану здоров'я та задоволення у процесі фізичного виховання.

Результати підсумкового оцінювання фіксуються у класному журналі, Свідоцтві досягнень та додатку до документів про базову середню освіту відповідно до законодавства. Свідоцтво досягнень (додаток1) відображає результати навчальних досягнень учня/учениці 5-6 та 7-9 класів з фізичної культури та інших предметів, визначених освітньою програмою закладу освіти.

Частотність та процедури проведення оцінювання, а також види діяльності, результати яких підлягають оцінюванню, визначають педагогічні працівники з урахуванням дидактичної мети, особливостей змісту навчального предмета з урахуванням етапу опанування програмовим матеріалом та етапу досягнення очікуваного результату навчання.

Оцінювання результатів навчання учнів потребує гнучкості. Підходи до оцінювання в різних класах закладу загальної середньої освіти можуть мати відмінності, спрямовані на реалізацію освітньої програми закладу освіти та автономії вчителя.

З метою визначення вихідних даних для формульованого оцінювання динаміки фізичної підготовленості учнів/учениць у вересні-жовтні може проводитися тестування рівня розвитку основних фізичних якостей, а саме: швидкість, витривалість, гнучкість, сила, спритність, координація, швидкісно-силові вправи. Поточне оцінювання динаміки результатів тестування

функціонального стану та фізичного розвитку, на розсуд вчителя/вчительки, може здійснювати декілька разів протягом навчального року. При цьому не можна акцентувати увагу учнів/учениць на необхідності досягнення конкретного результату «на оцінку», виділяти окремі уроки або їх частини для прийомки тестів. Тестові вправи мають виконуватися і виглядати природно у структурі уроку, без додаткового психологічного тиску і зайвої уваги з боку учасників процесу і зниження моторної щільності через очікування свої черги на тестування. Отримані результати тестувань рівня фізичних якостей заносяться до персональної порівняльної таблиці чи портфоліо учня/учениці і не можуть застосовуватися для ранжування і порівняння учнів/учениць між собою.

Під час навчання в дистанційному та змішаному режимах оцінювання результатів навчання учнів може здійснюватися очно або дистанційно з використанням тестових питань, можливостей інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій, зокрема відео конференц-зв'язку.

Оцінювання учнів з особливими освітніми потребами

Щодо навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами, то їх оцінюють за Критеріями оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти.

Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі слід здійснювати за обсягом і характером матеріалу, визначеним індивідуальною навчальною програмою. Найбільшими є відмінності в критеріях оцінювання учнів з інтелектуальними порушеннями, складними порушеннями розвитку, оскільки навчальні програми для цих дітей є специфічними. Проте і для них слід використовувати 12-бальне оцінювання.

В закладах загальної середньої освіти система оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами має бути стимулюючою.

Передусім слід враховувати досягнення учня, його позитивну динаміку розвитку, а не невдачі. Специфіка полягає у зменшенні кількісної ролі оцінки і використанні її якісного потенціалу.

Рівні навчальних досягнень – *однакові*; критерії оцінювання учнів з типовим та порушеним психофізичним розвитком – *різні*.

Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюють відповідно до індивідуальної програми розвитку, що розробляється на основі висновку фахівців інклюзивно-ресурсного центру, де зазначено труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, що можуть впливати на ефективність застосування певних форм оцінювання.

Добір форм оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюють індивідуально з обов'язковим урахуванням їх можливостей функціонування, життєдіяльності та здоров'я.

При оцінюванні рівня сформованості предметних компетентностей учнів з особливими освітніми потребами вилучають ті складові (знання, вміння, види діяльності та інше), опанування якими є утрудненим або неможливим для учня з огляду на труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я.

Державний стандарт базової освіти, Закон України «Про повну загальну середню освіту» визначають формувальне оцінювання серед основних

різновидів оцінювання. Формувальне оцінювання – це оцінювання під час навчання і «для навчання» – тому що, на відміну від підсумкового, має на меті формування (або форматування) освітнього процесу з урахуванням освітніх потреб кожного учня задля більш ефективного формування необхідних знань, умінь та ставлень. «Оцінювання» не обмежується виставленням оцінки. Це послідовна змістовна взаємодія між учнем, учителем і батьками, щодо освітніх досягнень учня на підставі всім зрозумілих цілей і критеріїв.

Формувальне оцінювання спирається на систему прийомів, що вчитель застосовує під час навчання та має ґрунтуватися на певних ціннісних орієнтирах.

До компонентів успішного застосування формувального оцінювання відносяться: забезпечення вчителем ефективного зворотного зв'язку з учнями/ученицями; активна участь учнів/учениць у процесі власного навчання; корегування процесу навчання з урахуванням результату оцінювання; визнання вагомого впливу оцінювання на мотивацію та самоутвердження учнів, які, у свою чергою, впливають на навчання; уміння учнів оцінювати свої знання самостійно.

Алгоритм діяльності вчителя щодо організації формувального оцінювання можна представити у вигляді такої послідовності дій:

- формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів освітніх цілей.
- створення ефективного зворотного зв'язку.
- забезпечення активної участі учнів у процесі пізнання.
- ознайомлення учнів із критеріями оцінювання.
- забезпечення можливості й уміння учнів аналізувати власну діяльність (рефлексія).
- корегування спільно з учнями підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання. У процесі навчання об'єктом оцінювання є діяльність учня для досягнення цілей навчання.

Формувальне оцінювання в комплексі з поточними і підсумковими формами відбувається із застосування таких основних способів:

- оцінку динаміки функціонального стану та фізичного розвитку, яка визначається шляхом порівняння результатів поточного і підсумкового тестування та їх аналізу, щодо рівня досягнення поставлених цілей;
- оцінку динаміки використання техніки різних фізичних вправ у повсякденній, ігровій і змагальній діяльності;
- оцінку виконання освітніх завдань під час проведення уроків фізичної культури та позакласних форм фізичного виховання, участі у позакласних формах фізичного виховання, організаційної діяльності з фізичного виховання в школі, досягнення цілей для реалізації у процесі самостійних занять, створення портфоліо (творчі розробки проектів, комплексів фізичних вправ, індивідуальної програми занять, загартування, різних форм самоконтролю), в тому числі і з використанням інформаційних технологій, технологічних гаджетів для самоконтролю і самооцінки.

Оцінювання освітніх досягнень учнів 8-9 та 10-11 класів

Для оцінювання розвитку фізичних якостей використовуються навчальні нормативи, які розроблено для кожного року вивчення. Навчальні нормативи є

орієнтовними. Порядок їх проведення визначає вчитель відповідно до календарно-тематичного планування.

Оцінювання навчальних досягнень учнів на уроках фізичної культури може здійснюватися за такими видами діяльності:

- Засвоєння техніки виконання фізичної вправи (може здійснюватися окремо від прийому навчального нормативу).
- Виконання навчального нормативу (з урахуванням динаміки особистого результату).
- Виконання навчальних завдань під час проведення уроку.
- Засвоєння теоретико - методичних знань.

При цьому оцінка за виконання нормативу не є домінуючою під час здійснення

Для оцінювання розвитку фізичних якостей використовуються орієнтовні навчальні нормативи передбачені цією програмою та нормативи запропоновані у кожному модулі по роках вивчення. Порядок їх проведення визначає вчитель відповідно до календарно-тематичного планування.

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів із фізичної культури затверджені наказом МОН України № 371 від 05.05.2008 р. При виставленні тематичної оцінки враховуються всі види навчальної діяльності, що підлягали оцінюванню протягом вивчення варіативного модуля.

Семестрове оцінювання здійснюється на підставі тематичних оцінок.

При цьому мають враховуватися динаміка особистих навчальних досягнень учня (учениці) з предмета протягом семестру, важливість теми, тривалість її вивчення, складність змісту тощо.

Річне оцінювання здійснюється на підставі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. При виставленні річної оцінки мають враховуватися: динаміка особистих навчальних досягнень учня/учениці з предмета протягом року; важливість тем, які вивчались у I та II семестрах, тривалість їх вивчення та складність змісту; рівень узагальнення й уміння застосовувати набуті протягом навчального року знання та вміння тощо. На основі зазначених показників учителі можуть застосовувати різноманітні системи нарахування «бонусних» балів. Учні/учениці мають можливість перездати норматив на визначеному вчителем занятті.

Невиконання нормативів з причин, незалежних від учня/учениці, непропорційний фізичний розвиток, пропуски занять з поважних причин, не є підставою для зниження підсумкової оцінки успішності.

Наприкінці кожної чверті в освітньому закладі проводяться фізкультурно-оздоровчі масові заходи (ігри, змагання, челенджі, квести, флешмоби тощо), які охоплюють усіх учнів/учениць і спрямовані на закріплення і вдосконалення вивчених варіативних модулів. Частина фізкультурно-оздоровчих заходів можуть проводитися в режимі уроку з фізичної культури. Доцільно до проведення масових фізкультурно-оздоровчих заходів долучати батьків (інших членів родини) у якості учасників і глядачів. Фізкультурно-оздоровча діяльність учнів і учениць є важливим чинником формування їх компетентностей, підвищення мотивації до занять фізичною активністю.

На уроках фізичної культури, спортивно-масових заходах систематично здійснювати візуальний контроль за самопочуттям учнів, технічним станом спортивного обладнання та інвентарю.

Місця для занять з фізичної культури і спорту обладнуються аптечкою (відкриті спортивні майданчики – переносною аптечкою). Наказ МОЗ України № 637 від 06.04.2021 «Про затвердження Примірною переліку медичних виробів, лікарських засобів та інших матеріалів, які повинні бути у складі медичної укладки для надання медичної допомоги у медичному пункті закладу освіти» <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0637282-21#Text>

Згідно Наказу МОН України 18.04.2006 № 304 «Про затвердження Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності в закладах, установах, організаціях, підприємствах, що належать до сфери управління Міністерства освіти і науки України» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0806-06#Text> розділ 5 п.13 учитель фізичної культури *перед початком кожного практичного заняття проводить первинний інструктаж з безпеки життєдіяльності, який реєструється в класному журналі обліку навчальних занять на сторінці предмета в розділі про запис змісту уроку літерами - ІБЖ.*

Відповідно до Інструкції про розподіл учнів на групи для занять на уроках фізичної культури, затвердженої спільним Наказом МОЗ України та МОН України № 518/674 від 20.07.2009 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0773-09#Text> учні/учениці розподіляються на основну, підготовчу та спеціальну медичні групи. Для основної медичної групи навчання проводиться в повному обсязі згідно з навчальними програмами з урахуванням індивідуальних особливостей розвитку дитини. Учні/учениці, які за станом здоров'я віднесені до підготовчої медичної групи, відвідують обов'язкові уроки фізичної культури та опановують навчальний матеріал відповідно до вимог цієї навчальної програми. Участь у змаганнях – за додатковим дозволом лікаря. Учні/учениці, які за станом здоров'я віднесені до спеціальної медичної групи, відвідують обов'язкові уроки фізичної культури, але виконують корегувальні вправи і вправи для загального фізичного розвитку, які їм не протипоказані. Учні/учениці, незалежно від рівня фізичного розвитку та медичної групи, а також тимчасово звільнені від фізичних навантажень, повинні бути обов'язково присутніми на уроках фізичної культури. Допустиме навантаження для учнів/учениць, які за станом здоров'я належать до підготовчої та спеціальної медичних груп, встановлює учитель фізичної культури.

Домашні завдання для самостійного виконання фізичних вправ, в тому числі проєкти, учні/учениці отримують на уроках фізичної культури. Вони мають бути спрямовані на формування компетентностей, підвищення рухового режиму у вільний час, досягнення рекреаційно-оздоровчого ефекту. Учні/учениці можуть узгоджувати із вчителем індивідуальну програму самостійних занять в позаурочний час з різних варіативних модулів чи інших, безпечних видів рухової активності. У разі відставання у функціональних можливостях організму і фізичному розвитку учитель складає індивідуальну програму фізкультурно-оздоровчих занять, де вказується завдання занять,

фізичні вправи, послідовність їх виконання, кількість повторень, інтервали відпочинку, засоби самоконтролю, відмітки про виконання завдання. Самостійні заняття за індивідуальною програмою надають учневі/учениці додаткові бонуси при оцінюванні освітніх досягнень.

Для використання у роботі вчителю пропонується Типовий перелік обладнання та інвентарю для фізкультурно-спортивних приміщень закладів повної загальної середньої освіти. Наказ МОН України №648 від 31 05.2023 розміщено <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1007-23#Text> або mon.gov.ua

Додаток 1

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ
оцінювання результатів навчання учнів/учениць 5-9-х класів
Свідectво досягнень

- *Розвиває особистісні якості в процесі фізичного виховання*
- *Володіє технікою фізичних вправ*
- *Здійснює фізкультурно-оздоровчу діяльність*

Група результатів 1. Формування психічної та соціально-психологічної сфер засобами фізичного виховання

- Визначає мету систематичної рухової діяльності [ФІО 1.1];
- Формує вольові якості у процесі виконання фізичних вправ [ФІО 1.2];
- Розвиває свої когнітивні властивості у процесі фізичного виховання [ФІО 1.3];
- Виконує різні соціальні ролі під час взаємодії у процесі рухової (спортивно-ігрової) діяльності [ФІО 1.4];
- Дотримується етичних норм у руховій діяльності [ФІО 1.5]

Група результатів 2. Систематичні заняття фізичними вправами, володіння технікою фізичних вправ

- Демонструє техніку фізичних вправ [ФІО 2.1];
- Моделює рухову діяльність [ФІО 2.2];
- Виконує фізичні вправи під час ігрової та змагальної діяльності [ФІО 2.3]

Група результатів 3. Усвідомлення значення фізичної/рухової активності для підтримування стану здоров'я та задоволення у процесі фізичного виховання

- Пізнає факти, явища та закономірності фізичної культури і спорту [ФІО 3.1];
- Контролює свій фізичний стан під час рухової діяльності [ФІО 3.2];
- Дотримується здорового способу життя через фізкультурно-оздоровчу діяльність [ФІО 3.4];
- Дотримується правил безпечної поведінки під час фізкультурно-оздоровчої діяльності [ФІО 3.5]